

ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ВИТРАТ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

*Мащенко К.С., аспірантка, Косова Т.Д., д.е.н., професор,
ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського*

Поширення ринкових відносин у сфері дошкільної освіти та реформування бюджетної системи робить актуальним дослідження проблеми формування бюджетів витрат відповідно до міжнародних стандартів. Дошкільні навчальні заклади не мають власних оборотних коштів і покривають витрати (видатки) за рахунок бюджетних асигнувань (доходів загального фонду) та надходження позабюджетних коштів (доходів спеціального фонду). Бюджетні установи у процесі надання нематеріальних послуг здійснюють видатки, які за економічним змістом відрізняються від витрат суб'єктів підприємницької діяльності [1, с.68]. Бюджетний Кодекс України визначає видатки бюджету - кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом [2]. Витрати бюджету - видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів. Відповідно до міжнародних стандартів «витрати (expenses)» - зменшення економічних вигід або потенціалу корисності протягом звітного періоду у вигляді вибуття чи споживання активів або у вигляді виникнення зобов'язань, що призводить до зменшення чистих активів / власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами власникам.

При визнанні видатків в обліку своєрідною особливістю є їх поділ на касові та фактичні. У міжнародних стандартах для обліку витрат основним є принцип нарахування, за яким операції та інші події визнаються, коли вони відбуваються (а не тоді, коли отримують або сплачують грошові кошти або їх еквіваленти). Отже, операції та події відображаються в бухгалтерських записах і визнаються у фінансових звітах тих періодів, до яких вони належать. Елементами, які визнаються за принципом нарахування в обліку, є активи, зобов'язання, чисті активи / власний капітал, доходи і витрати.

Слід також відзначити невідповідність у визначенні фінансового результату вітчизняних і зарубіжних бюджетних установ. МСБОДС 24 «Представлення у фінансових звітах інформації про виконання бюджетів» визначає термін «затверджений бюджет» - це підстава для здійснення витрат згідно з законодавством, законопроектами про асигнування, постановами уряду та іншими рішеннями щодо очікуваних доходів або надходжень за бюджетний період. Статтями витрат є: заробітна плата, виплати працівникам; гранти та інші трансфертні виплати; запаси та використані витратні матеріали; витрати на амортизацію, інші витрати, фінансові витрати.

В Україні Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2011 р. № 1798 затверджено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 132 «Виплати працівникам». Вони включають поточні виплати, виплати при звільненні та інші виплати. Поточні виплати працівникам

включають: заробітну плату за окладами та тарифами, інші нарахування з оплати праці; виплати за невідпрацьований час (відпустки та інший оплачуваний невідпрацьований час); премії та інші заохочувальні виплати, що підлягають сплаті протягом дванадцяти місяців по закінченні періоду, у якому працівники виконують відповідну роботу, тощо.

Витрати на позики (borrowing costs) - витрати на сплату відсотків та інші витрати, понесені дошкільним навчальним закладом у зв'язку із запозиченням коштів. Відповідно до МСБОДС 5 «Витрати на позики» їх слід визнавати як витрати в тому періоді, в якому вони понесені. Витрати на позики, які безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва активу, що кваліфікується, слід капіталізувати як частину собівартості цього активу. Згідно з дозволим альтернативним підходом, витрати на позики, які безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва активу, включаються в собівартість цього активу. Такі витрати на позики підлягають капіталізації як частина собівартості активу, якщо є ймовірність, що вони приведуть до надходження майбутніх економічних вигод або потенціалу корисності до суб'єкта господарювання, і якщо витрати можна достовірно оцінити.

Для бюджетних установ характерним є надання державних послуг соціального спрямування на виключно безоплатній основі. Фінансовим результатом для них є виконання покладених державних зобов'язань. Саме тому в кінці року дошкільні навчальні заклади розраховують результат виконання кошторису окремо за загальним і спеціальним фондом, шляхом відповідного списання всіх доходів і видатків. Визначені залишки на відповідних рахунках є кінцевим показником діяльності. У міжнародній практиці застосовують в цьому випадку поняття надлишок (дефіцит) у результаті звичайної діяльності - різницю, яка залишається після вирахування витрат, що виникають у результаті звичайної діяльності. Відповідно до МСБОДС 3 «Чистий надлишок або дефіцит за період, суттєві помилки та зміни в обліковій політиці» усі статті доходу та витрат, визнані протягом певного періоду, слід включати до визначення чистого надлишку або дефіциту за цей період. Тобто в даному випадку і вітчизняна, і міжнародна практика обліку збігаються, визначаючи залишки на рахунках фінансового результату не як прибуток, а як показник ефективності використання бюджетних коштів.

Отже, реформування фінансування дошкільних навчальних закладів має ґрунтуватися на методологічних підходах визначення і визнання доходів і витрат у відповідності до світової практики.

Література

1. Кравченко, О. В. Доходи і видатки бюджетних установ у вітчизняній та міжнародній практиці [Текст] / О. В. Кравченко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія Економічні науки. – Житомир, 2009. – № 4 (50). - С. 67-70.

2. Бюджетний Кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon.nau.ua/doc/?code=2456-17>>